

EL LENGUATGE

Un títol ridícul

Tots els tractats pràctics de gramàtica catalana solen incloure una llista d'aquells mots catalans que discrepen dels corresponents del castellà pel que fa a l'ortografia de la o i de la u. (ja se sap que, en el català oriental, aquestes dues vocals, en síl·labes àtones, es pronuncien igual —com una u— cosa que justifica la inclusió d'aquestes llistes.) Casos com els dels mots catalans muntanya, bufetada, cobrir i torrns, que corresponen als dels castellà «montaña», «bofetada», «cubrir» i «turrón», són ben coneguts de tothom.

De la llista dels mots que en català, contràriament al castellà, s'han d'escriure amb o, destaquen aquells en què aquesta vocal pertany a la darrera síl·laba i va seguida d'una i: cònsol, esdrúpol, esdrúixol, furóncol, llúpol, pèndol, rètol i títol. Formen una sèrie prou densa i important perquè pugui induir algú a creure que en català no existeixen mots acabats en el grup *ui*, formant part d'una síl·laba àtona (és a dir, mots no aguts). I així, sens dubte per analogia amb els mots d'aquesta sèrie que hem esmentat, és força corrent de veure grafies incorrectes com ara «ridicol», «vestibol», «estímol», «prostíbol», «patíbol» i potser encara algun més. Però no és pas cert que no existeixin mots plans acabats en *ui*. La correcta grafia dels mots que acabem de transcriure és ben bé la següent: ridícul, vestibul, estímül, prostíbul i patíbul.

Amb tot, la llista total que en dreçaríem —de mots plans acabats en *ui*— fóra més aviat exigua. I ho diem perquè molt sovint es peca per l'altre cap i es fan servir formes com ara «espectàcul», «adminicul», «monòcul», «àngul», «tràngul», etc. Aquí ja no es tracta d'una simple qüestió vocàlica sinó de tota la terminació. En aquest cas, en realitat, les formes correctes són espectacle, adminicle, monocie, angle i triangle.